

Pasaules pilsētu mēru forums Gēteborgā

Gēteborgas pašvaldība ir iesniegusi ECAD pieņemšanu, kurā izsaka gatavību uzņemt Pasaules pilsētu mēru forumu, kas ir

ir vairāk nepieciešami. Gēteborgas pašvaldība, tās politiskā vadība daudzu gadu gaitā īsteno tieši

Foto: Vikipēdija;

Karls Millesa „Poseidons” tiek uzskatīts par pilsētas simbolu

ieplānots 2009. gada februārī – neilgi pirms ANO Ģenerālās Asamblejas speciālās narkotikām veltītās sesijas UNGASS 2009.

Pašvaldības lēmumā cita starpā ir teikts: Saskaņā ar ANO ziņojumu (“Sweden’s successful drug policy: review of the evidence”), narkoprobēmu līmenis Zviedrijā ir viens no zemākajiem Eiropā. Narkotiku kontrolei valstī tiek piešķirts daudz vairāk līdzekļu nekā vidēji Eiropas Savienībā. Zviedrija konsekventi īsteno ierobežojošu, humānu narkopolitiku. Tāpēc UNGASS priekšvakarā būtu lietderīgi, ja visu pasaules pilsētu mēru konference notiktu tieši Zviedrijas pilsētā.

Daudzus gadus Gēteborgā labi funkcionē saskaņota sadarbības sistēma starp dažādām varas institūcijām, kas nodarbojas ar narkotiku apkarošanu: pašvaldību, veselības aizsardzības iestādēm, policiju, muitu, prokuratūru, labošanas iestādēm u.c. Pašvaldības programmas agrīnās narkotiku lietošanas konstatēšanai jauniešu vidē un darbs ar narkomāniem ir sācies jau 1970. gados. Šis darbs ir stabils un ļoti kvalitatīvs. Gēteborga seko tam, kā attīstās situācija un savus resursus virza tur, kur tie

ierobežojošo, humāno narkopolitiku. Pilsētas varasiestādes vienmēr ir paukušas negatīvu attieksmi pret pasākumiem, kas pirmām kārtām ir vērsti uz tā dēvēto narkotiku lietošanas kaitējuma mazināšanu, piemēram, šļirču apmaiņu un vāji kontrolētām metadona/subutaksa izdales programmām heroīna narkomāniem.

Pašvaldības darbība tiek koncentrēta uz to, lai veidotu ciešas saiknes starp tādām sekmīgas narkopolitikas sastāvdaļām, kā, piemēram, profilakse, problēmu jomu konstatēšana, ierobežojoša pieeja narkotiku jautājumam, kvalitatīva medicīniskā aprūpe un efektīvu saziņas kanālu attīstība starp iestādēm un resoriem.

Visi pūliņi tiek virzīti, sniedzot labāko iespējamo palīdzību katram atsevišķam narkomānam, lai viņš pilnībā varētu atteikties no narkotiku lietošanas. Tiek veikti arī pasākumi kaitējuma mazināšanai paplašinātās sociālās aprūpes veidā, piemēram, narkomāniem tiek piešķirta kontrolēta dzīvojamā platība, viņam tiek sniegtas psiholoģiskas un sociālas konsultācijas, kā arī viņiem ir pieejama medicīniskā aprūpe.

Skotija gatavojas iet Zviedrijas pēdās

Zviedrijas politiķu un narkotiku ekspertu vizīte izraisa lielu interesi un tiek plaši atspoguļota Skotijas plašsaziņas līdzekļos.

„Skotijai ārkārtīgi nepieciešama ir jauna darba kārtība un jauna pieeja narkoepidēmijas apkarošanai,” saka Skotijas toriju līdere Goldijas kundze.

Lasiet 2. lpp

Forums Reikjavīkā:

Sasaistīt pētījumus, politiku un praksi

Šā gada 18. un 19. oktobrī Reikjavīkā tikās ECAD programmas „Eiropas jaunatne” dalībnieki. Daudzas pilsētas jau ir veikušas savu skolēnu ar narkotiku lietošanu saistīto paradumu pētījumus. Tajā pašā laikā jaunās pilsētas turpina iesaistīties programmā. Tāpēc nav brīnums, ka galvenie diskusiju temati bija saziņa un darba koordinēšana.

Programmas aizbildnis Īslandes prezidents Ulafurs Ragnars Grimsons arī tikās ar programmas dalībniekiem un savā uzrunā uzsvēra Profikases dienas nozīmi savas valsts antinarkotiskā darba attīstībā.

ECAD apsveica jauno Reikjavīkas mēru Daguru Egertsonu, kurš vairākus gadus bija programmas „Eiropas jaunatne” priekšsēdētājs.

Pētnieku nākamā tikšanās notiks 2008. gada 18. janvārī Latvijas galvaspilsētā Rīgā – programmas ģeogrāfiskajā centrā. www.youthineurope.org.

Skotija gatavojas iet Zviedrijas pēdās

Divpadsmit Zviedrijas politiķu un narkotiku ekspertu grupa 28. un 29. oktobrī apmeklēja Skotiju. Delegācija tikās ar Skotijas konservatīvās partijas līderi Anabellu Goldiju un Glāzgovas universitātes Atkarību problēmu pētniecības centra direktoru profesoru Nilu Makkeganu. Šo divu dienu vizīti plaši atspoguļoja Skotijas plašsaziņas līdzekļi. Zviedri sniedza piecas intervijas lielākajiem televīzijas kanāliem, radio un preses izdevumiem. Lūk, citāti no dažām publikācijām:

dienestus un veselības aizsardzības sistēmu mēs jau esam maksimāli noslogojuši.”

Skotijā, kuras iedzīvotāju skaits ir nedaudz lielāks par pieciem miljoniem, saskaņā ar aplēsēm ir 50 tūkstoši heroīna narkomānu, un tas „ierindo Skotiju no narkotikām visvairāk cietušo Eiropas valstu vidū”, atzīmē **The Press and Journal**.

Skotijas konservatīvās partijas lidere Anabella Goldija intervijā **The Scottish Daily Mail** ("Just say Nej!") teica: "Skotijai no Zviedrijas ir

The Herald ("Call to adopt Sweden's zero tolerance on drugs") raksta: "Politīķi apsprieda problēmas un pieejas to risināšanai abās valstīs. Zviedrija īsteno pilnīgu nelikumīgas narkotisko vielu lietošanas noraidīšanas politiku un tajā ir viens no Eiropā zemākajiem narkotiku lietošanas līmeņiem. Profesors Makkegans savā Zviedrijas grupai adresētajā prezentācijā ziņoja, ka "Skotijas narkopolitikai jāorientējas uz pilnīgu visu nelikumīgo vielu noraidīšanu un jāaptur dekriminalizācijas tendence"."

The Scottish Daily Mail ("Swede way to go") salīdzina Zviedriju un Nīderlandi un norāda: „Zviedrija sekmīgi apkaro narkotisko vielu lietošanu, tajā skaitā arī kanabisa lietošanu. Narkotiku lietošanas līmenis Zviedrijā tagad ir zems, tajā pašā laikā liberālajā Nīderlandē situācija vairs nav kontrolējama. Izeja ir skaidra: pilnīga narkotiku noraidīšanas stratēģija darbojas, bet liberāla koķetēšana – ne.”

Runājot par situāciju, kāda tā tagad ir Skotijā, plašsaziņas līdzekļi citē profesoru Nilu Makkeganu, kurš paziņoja (**The Press and Journal** "Expert rejects methadone treatment for addicts"): "Narkotiku problēma apdraud mūsu sabiedrību. Savu cietumu sistēmu, sociālos

ko mācīties. Viņu narkopolitika ir izveidojusies 1970. gadu vidū. Kā liecina mūsu analītiskie dati, Zviedrijas uzstādījumi un politika ir nesuši rezultātus, kas būtiski atšķiras no Nīderlandes pieredzes, kura pirms 30 gadiem izvēlējās doties pilnīgi citā virzienā.”

„Zviedrija ir izvīrījusi sev mērķi izveidot no narkotikām brīvu sabiedrību. Nīderlande izvēlējās neiejaukšanās un kaitējuma mazināšanas politiku. Zviedrijā narkotiku lietošana ir krasi samazinājusies, bet Nīderlandē – būtiski augusi. Mācība ir acīm redzama.”

„Es ar interesi konstatēju arī to, ka Zviedrijas labošanas iestāžu sistēmā pastāv aptuveni 400 nodaļas bez narkotikām, kurās ir 4200 ieslodzīto. Tie, kas atsakās no atkarību ārstēšanas, tiek nosūtīti uz speciālām nodaļām. Bet Skotijā ir gluži otrādi – izņēmums ir nodaļas bez narkotikām.”

„Zviedrijā aizvietojošā terapija arī tiek izmantota, taču šī metode, kas ietilpst kaitējuma mazināšanas arsenālā, tiek izmantota kā pats pēdējais līdzeklis, kad nekas cits vairs nelīdz. Savukārt pie mums tieši ar šo līdzekli arī sāk.”

EMCDDA 2007. GADA ZIŅOJUMS

EMCDDA ziņojums – Eiropas narkotiku un narkoatkarības monitoringa centrs

Šajā Gada ziņojumā par situāciju narkomānijas jomā Eiropā ir aplūkoti divi svarīgākie jautājumi. Pirmkārt, ko mēs pašlaik zinām par narkotiku lietošanu Eiropā? Un, otrkārt, ko mēs esam iemācījušies par efektīvu reaģēšanu uz narkotiku lietošanas radītajām problēmām?

Šogad Gada ziņojumā par situāciju narkomānijas problēmas jomā Eiropā sniegti dati no ES 27 dalībvalstīm, Norvēģijas un Turcijas. Atsevišķas nodaļas, kas veltītas konkrētām narkotiskajām vielām, sniedz jaunāko pārskatu par narkotisko vielu izplatību un lietošanas ievirzēm Eiropā, par piegādi un pieejamību, atkarības ārstēšanu un citiem ievirzēm pasākumiem. Tās papildina nodaļas, kas aptver: jaunas un topošas narkotisko vielu lietošanas ievirzes; politiku un tiesību aktus; narkotisko vielu problēmu risinājumus; ar narkotisko vielu lietošanu saistītās infekcijas slimības un nāves gadījumus.

valodā, kā arī NO un TR), tos papildinās trīs Īpašās tēmas angļu valodā. Šogad šādi padziļināti pārskati aptver sešanos pie stūres narkotisko vielu reibumā, narkotisko vielu lietošanu un ar to saistītās problēmas vecuma grupā, kas ietver personas, kuras jaunākas par 15 gadiem, kā arī kokaīna un kreka kokaīna lietošanas ietekmi uz sabiedrības veselību.

Šāgada precizētās EMCDDA aplēses liecina, ka pēdējā gadā kokaīnu ir lietojuši aptuveni 4,5 miljoni (15–64 gadus veco) eiropiešu, tātad daudz vairāk nekā 2006. gada ziņojumā minētie 3,5 miljoni. Šāgada ziņojuma jaunie (Eiropas) dati liek apšaubīt pagājušā gada ziņojumā minēto apgalvojumu par vispārēju kokaīna lietošanas izplatības stabilizāciju, jo liecina par pretējo – kokaīna lietošanas vispārējā izplatība pieaug.

Ziņojums un preses informācija būs pieejama 23 valodās (ES 21

Parlamentārieši atbalsta opija legalizāciju Afganistānā

Komentējam Eiropas Parlamenta lēmumu

Ar 368 balsīm "par", 29 "pret" un 25 "atturas" Eiropas Parlamenta locekļi nobalsoja par to, lai Eiropas Komisijai ieteiktu legalizēt opija audzēšanu Afganistānā, nolūkā izmantot šo produktu medicīnas vajadzībām. Šo rekomendāciju iesniedza deputāts Marko Kapato – pazīstams kaitējuma mazināšanas politikas atbalstītājs.

Šaubas nerada fakts, ka narkotiku tirdzniecība ir galvenais Afganistānas kaujinieku un teroristu ienākumu avots. Izpratne par to ir atspoguļota arī Kapato rekomendācijā, ar kuru viņš pūlas īstenot „kaitējuma mazināšanas” kampaņu cīņā pret terorismu – „opijs medicīnas vajadzībām”.

Parlamenta deputāti Eiropas Komisijai iesaka:

- „Kompleksas attīstības programmas ietvaros pārtraukt dezinfekcijas izmantošanu kā opija magoņu sējumu iznīcināšanas līdzekli Afganistānā.”

- „Izstrādāt un Afganistānas valdībai piedāvāt kompleksu plānu un stratēģiju, kas vērsta uz narkotiku ražošanas kontroli valstī, reformējot vadības sistēmu un korupcijas apkarošanas sistēmu augstākajā līmenī.”

Priekšlikumi ir ārkārtīgi naivi. Pievērsiet uzmanību tam, ka runa ir par „ražošanas kontroli”, nevis par pilnīgu opija magoņu iznīcināšanu un aizstāšanu ar alternatīvām lauksaimniecības kultūrām.

Kapato piedāvā, lai komisija finansē „zinātnisko” pilotprojektu „opijs medicīnas vajadzībām”. Projekta „mērķi” ir sekot, kā licencēšana var veicināt nabadzības novēršanu, lauksaimniecības diferencēšanu, vispārīgu attīstību un drošību valstī.

Taču šāda veida kvazizinātniski projekti jau ne reizi vien ir īstenoti arī Eiropā. Piemēram, Šveices projekts par heroīna kā medikamenta

izrakstīšanu heroīna narkomāniem vai amfetamīna izrakstīšanu amfetamīna narkomāniem 1965.-1967.gadā.

Nav nekādas vajadzības paplašināt pieeju atsāpinātāju ražošanas izejvielām. Pilnīgi pietiek ar esošajiem sējumiem.

Kapato rekomendācijas gadījumā mēs kārtējo reizi esam saskārušies ar legalizācijas atbalstītāju slazdiem, kuros iekrituši neinformētie parlamentārieši.

Taču priedē fakts, ka šim dokumentam nav liela spēka, un ir cerība, ka Eiropas Komisija to vienkārši iemetīs papīrgrozā.

Torgnijs Petersons, Neatkarīgs komentētājs

Metode var radīt pretēju efektu

Eiropas Parlamenta deputāti nobalsoja par to, lai atļautu afgāņu fermeriem audzēt opiju analgētiķu ražošanai. ANO Narkotiku apkarošanas pārvaldes pārstāve Afganistānā Kristīna Oguza uzskata, ka šī rekomendācija nav pārdomāta un vietējiem iedzīvotājiem var pasliktināt situāciju. Par to viņa ziņoja Ziedrijas ziņu aģentūrai EKOT.

- Es uzskatu, ka tas ir naivs priekšlikums, kas apliecina neinformētību par to, kāda patiesībā ir situācija Afganistānā.

Kristīna Oguza uzskata, ka šāda metode var radīt gluži pretēju efektu. Tie fermeri, kuri šodien nenodarbojas ar opija audzēšanu, sāks ar to nodarboties.

- Cilvēkiem ir vajadzīga drošība, pieejama veselības aizsardzība un iespēja dot bērniem izglītību. Tas viss ir Afganistānas ziemeļos, kur fermeri no opija magoņu audzēšanas ir pārgājuši uz citu kultūru audzēšanu, – teica Kristīna Oguza.

Heroīna un kanabisa pieprasījums stabilizējas, kokaīna patēriņš aug

EMCDDA ziņojums – Eiropas narkotiku un narkoatkarības monitoringa centrs

Pēc vairāk nekā desmit gadus ilguša narkotiku lietošanas izplatības pieauguma pašlaik šķiet, ka situācija Eiropā kļūst stabilāka, vēsta **ES narkotiku aģentūra (EMCDDA)**. Fakti liecina ne vien par heroīna izplatības un narkotiku injicēšanas vispārēju samazināšanos – saskaņā ar jaunākajiem datiem pēc nepārtraukta pieauguma perioda pašlaik stabilizējas arī kaņepju lietošanas rādītāji. Tomēr labās vēstis aptumšo ziņas par lielu narkotiku izraisītu nāves gadījumu skaitu un kokaīna lietošanas pieaugumu.

Kaņepes:
lietošanas lī-
menis stabi-
lizējas un ka-
ņepju popula-
ritāte jauniešu

**ES narkotiku ziņojuma labās vēstis
aptumšo ziņas par lielu
pārdozēšanas gadījumu skaitu
un kokaīna**

vidū mazinās. Taču satraukumu rada intensīva kaņepju lietošana – gandrīz 3 miljoni iedzīvotāju, iespējams, lieto kaņepes katru vai gandrīz katru dienu.

Kokaīns: aplēses liecina par jaunu kokaīna lietošanas izplatības pieaugumu. Aptuveni 4,5 miljoni Eiropas iedzīvotāju atzīst, ka pēdējā gadā ir lietojuši kokaīnu. Eiropā atsavināts rekordliels kokaīna daudzums: 2005. gadā konfiscētas 107 tonnas kokaīna, par vairāk nekā 45% pārsniedzot 2004. gada rādītājus.

HIV: kopējā situācija apmierinoša, tomēr 2005. gadā narkotiku injicētāju vidū no jauna atklātie 3 500 inficēšanās gadījumi neļauj zaudēt modrību. Ar HIV inficēti gandrīz 200 000 narkotiku injicētāju. „Eiropas slēptā epidēmija” jeb HCV infekcija skārusi gandrīz 1 miljonu iedzīvotāju.

Nāves gadījumi: var gadīties, ka Eiropai neizdosies samazināt ar narkotiku lietošanu saistītu nāves gadījumu skaitu, kā cerēts. Gadā no narkotiku pārdozēšanas mirst 7 000 līdz 8 000 cilvēku, un jaunākie dati liecina, ka šī situācija tuvākajā laikā var palikt nemainīga.

Ar ziņojumu var iepazīties šajā mājaslapā:

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2007/annualreport.cfm>

Laikposmā no 1999. līdz 2005. gadam kaņepju ārstniecības pieprasījumu skaits Eiropā ir teju trīskāršojies, lai gan pašlaik izskatās, ka šī augšupejošā tendence stabilizējas. Šajā laikposmā jaunu kaņepju lietotāju ārstniecības pieprasījumu skaits ir pieaudzis no 15 439 līdz 43 677, un 2005. gadā vairāk nekā ceturtdaļa (29%) no visiem jaunajiem ārstniecības pieprasījumiem bija saistīti ar kaņepju lietošanas problēmām.

Vajag, lai būtu grūti nelegāli lietot un viegli ārstēties

Mācību vizīte Zviedrijā

No šā gada 21. novembra līdz 23. novembrim ECAD viesojās 37 cilvēku grupa no Sanktpēterburgas, kura Stokholmā uzturējās mācību vizītē. Viesu grupā bija narkologi, psihologi, pasniedzēji, sociālie darbinieki no Raula Valenberga Speciālās pedagoģijas un psiholoģijas institūta, kā arī vairāku citu mācību iestāžu un narkomānijas profilakses centru pārstāvji.

Viesiem no Krievijas īpaša ineterese bija par metodēm, kuras tiek izmantotas sadarbībā starp policiju, sociālajiem dienestiem un atkarības ārstēšanas centriem: projektu „Mumins”, kas paredzēts pusaudžiem, kas pieķerti lietojot narkotikas, un projektu „Locmaņi”, kas paredzēts darbam ar vecākas jauniešu grupas narkomāniem.

Vēl viesošanās programmā bija iekļauts atkarību ārstēšanas centra „Marija” apmeklējums. Centrs „Marija” kopā ar Karolīnas universitātes slimnīcu īsteno pētniecības projektus, kuru mērķis ir iegūt informāciju par injicējošo narkomānu daudzumu Stokholmā, kas inficējušies ar HIV vai hepatītu, kā arī par infekciju izplatīšanās ceļiem. Grupai bija iespēja iepazīties ar municipālā atkarību profilakses

centra darbu un metodēm, kuras Stokholmā tagad tiek uzskatītas par produktīvākajām.

Viesi no Krievijas tikās arī ar vairāku bezpeļņas organizāciju un valsts iestāžu pārstāvjiem, kas ir ieinteresēti attīstīt sadarbību ar Krieviju. Tikšanās laikā ritēja aktīva viedokļu apmaiņa par narkopolitikas metodēm un attīstības tendencēm.

Krievijas pārstāvji norādīja, ka pēdējo gadu laikā narkosituācija Sanktpēterburgā ir krasi mainījusies. Pirmās vietas heroīns ir atdevis kanabisam un ekstazī. Ja šis process turpināsies, tad narkosituācijas attīstības tendences Sanktpēterburgā aizvien vairāk līdzināsies procesiem citās Eiropas pilsētās. Zviedrijas narkopolitika, kas saskaņā ar ANO konvencijām par narkotikām apvieno ierobežojošo pieeju ar labi attīstītu sociālās palīdzības sistēmu, piesaista Krievijas ekspertu uzmanību. No Zviedrijas puses, ECAD jau sen sekmīgi izmanto Krievijas izglītības sistēmas stiprās puses, tās tradicionālās zinātniskās analīzes metodes un pieejas narkomānijas apkarošanai.

Zviedrija: reorganizācija

Jauna organizācija nacionālās narkopolitikas koordinācijai

2007. gada beigās savu darbu beidza Zviedrijas valdības komiteja „Mobilizācija pret narkotikām”. Komiteja ar projekta tiesībām darbojās piecus gadus.

Labējo partiju koalīcija, kas 2006. gadā izveidoja valdību, nolēma nepagarināt komitejas darbu, un būtībā atgriezās pie tādas darba organizācijas, kādu bija nodibinājusi iepriekšējā – sociāldemokrātu valdība. Jauno koordinācijas struktūru veido divi sekretariāti un padome un šī struktūra darbosies kā valdības padomdevēja. ANT sekretariāts būs atbildīgs par jautājumiem, kas saistīti ar alkoholu, narkotikām un tabaku; SAMANT tiek veidots starpresoru politikas veidošanai alkohola, narkotiku, dopinga un tabakas jautājumos. Padomes sastāvā tiks iekļauti gan valdības, gan nevalstisko struktūru pārstāvji.

Katru gadu šim augstajam nacionālajam mērķim – narkomānijas apkarošanai – tiks piešķirti 29 miljoni eiro.

„Jaunā organizācija dod iespēju strādāt ar alkoholu, narkotiku, dopinga un tabakas jautājumiem pastāvīgas un stabilas struktūras ietvaros,” –

valdības lēmumu pamatoja veselības aizsardzības ministre Marija Larsons.